

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๐
วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

อ.พ. ๒๑๖/๒๕๕๐

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
Legislative Institutional Repository of Thailand

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ ของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการ พิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายเนท มาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นางสาวสุภางคจีตติ ไตรเพทพิสัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๑

นางสาวสุพัชรา วรรณศิริกุล นิตกร ๗ นายทศวิณห์ เกียรติทัตต์ วิทยากร ๗

นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๖

นางสาวธารินี ดวงสุวรรณ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๒

กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๒๕๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๕๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษา เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ในทุกวันอังคารของสัปดาห์ ที่มีการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นต้นไป ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ความเป็นมา สาระสำคัญ และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑
- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๕
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๗
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๓

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

- บทสรุปผู้บริหารแผนแม่บทพัฒนาการเมือง.....๓๑

ภาคผนวก : ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (๑)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (๑๗)

ส่วนที่ ๑

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- ความเป็นมา
- สาระสำคัญ
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบ
ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในคราวประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยมีหลักการ และเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมือง

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๗๘ (๗) ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มี สภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผน ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนา การเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนิน กิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุน การดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกัน ในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดง ความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชน ในพื้นที่ ในการนี้ จึงสมควรกำหนดให้มี

สภาพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้ง ดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง ในทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

สำหรับสาระสำคัญของ ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ฉบับนี้ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ หมวด จำนวน ๔๘ มาตรา รวมบทเฉพาะกาล สรุปได้ดังนี้

๑) นิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

“องค์กรภาคประชาสังคม”

หมายความว่า องค์กรที่เกิดจากการรวมตัว ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยไม่แสวงหากำไร และมีรูปแบบของการบริหารงานในลักษณะที่ เปิดโอกาสให้สมาชิกขององค์กร ได้มีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิฐานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม

“ที่ประชุมตัวแทน” หมายความว่า

ที่ประชุมตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม

“ประธานสภา” หมายความว่า

ประธานสภาพัฒนาการเมือง

“กองทุน” หมายความว่า

กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

“**เลขาธิการ**” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓)

๒) หมวด ๒ สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง

๒.๑ กำหนดองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๘)

๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาสมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนสิบหกคน(ร่างมาตรา ๙)

๒.๓ กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบเอ็ดคน (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๔ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๖ กำหนดระยะเวลาการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง(ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๗ กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองพร้อมกับบัญชีรายชื่อสำรองจำนวนไม่เกินสิบคน เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อประกาศแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๘ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๙ กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกพัฒนาการเมือง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑๐ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ในกรณีที่ยังมิได้มีการสรรหาสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๑๑ กำหนดเกี่ยวกับการประชุมองค์ประชุม การออกเสียง และการวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๑๒ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๙)

๒.๑๓ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองอาจเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นหรือให้จัดส่งเอกสาร หรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๑๔ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง กรรมการสรรหา กรรมการ และที่ปรึกษา ได้รับเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นในการดำเนินงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา(ร่างมาตรา ๒๑)

๓) หมวด ๓ ที่ประชุมตัวแทน

๓.๑ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองจัดให้มีการประชุมตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง และขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๒)

๓.๒ กำหนดให้การประชุมตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมต้องประกอบด้วยตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยคน และไม่เกินห้าร้อยคน (ร่างมาตรา ๒๓)

๓.๓ กำหนดให้ตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๒๔)

๔) หมวด ๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

๔.๑ กำหนดให้มีสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน (ร่างมาตรา ๒๕)

๔.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๖)

๔.๓ กำหนดให้กิจการของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน (ร่างมาตรา ๒๗)

๔.๔ กำหนดให้สำนักงานมีเลขาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงาน และอาจมีรองเลขาธิการคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่ตามที่เลขาธิการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๘)

๔.๕ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๙)

๔.๖ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓๐)

๔.๗ กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๓๑)

๔.๘ กำหนดอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓๒)

๔.๙ กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นผู้กระทำการแทนในกิจการของสำนักงานอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก (ร่างมาตรา ๓๓)

๔.๑๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดสรรเงินอุดหนุนให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเพื่อการปฏิบัติการกิจของสภาพัฒนาการเมืองและสำนักงาน (ร่างมาตรา ๓๔)

๔.๑๑ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์ และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริง และตามที่ควร (ร่างมาตรา ๓๕)

๔.๑๒ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจัดทำงบดุล และบัญชีรายได้รายจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี (ร่างมาตรา ๓๖)

๔.๑๓ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมือง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสภาพัฒนาการเมืองและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (ร่างมาตรา ๓๗)

๕) หมวด ๕ กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๕.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองขึ้นในสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓๘)

๕.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๓๘ (ร่างมาตรา ๓๙)

๕.๓ กำหนดให้นำเงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๘ ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (ร่างมาตรา ๔๐)

๕.๔ กำหนดให้บรรดาอสังหาริมทรัพย์
ที่กองทุนได้มาตามมาตรา ๓๘ ให้เป็นกรรมสิทธิ์
ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๔๑)

๕.๕ กำหนดให้ทรัพย์สินของกองทุน
ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี
(ร่างมาตรา ๔๒)

๕.๖ กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีเพื่อ
แสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และแสดง
ความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี
(ร่างมาตรา ๔๓)

๕.๗ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนา
การเมืองจัดทำรายงานการรับและการใช้
จ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
เมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปีและให้คณะรัฐมนตรี
ทำรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและ
วุฒิสภาต่อไป (ร่างมาตรา ๔๔)

๗.๖ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๔๕ –
มาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๕ ในวาระเริ่มแรก
ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยรัฐมนตรี
ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน
ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนหกคน
และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ทั้งนี้ ตามที่
คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

ให้สภาพัฒนาการเมืองตามวรรคหนึ่ง
ดำเนินการออกระเบียบที่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้
และดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิก
สภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๘ และเลขาธิการ
ตามมาตรา ๒๘ ให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบ
วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีเลขาธิการตามวรรคสอง
ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีมอบหมายทำหน้าที่เลขาธิการ
ไปพลางก่อน

มาตรา ๔๖ ในวาระเริ่มแรก
ให้เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง
ประกาศให้องค์กรภาคประชาสังคมมาขึ้น
ทะเบียนภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อครบ
กำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการตาม
มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และ
มาตรา ๒๒ โดยถือว่าองค์กรภาคประชาสังคม
ที่จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าว
เป็นองค์กรภาคประชาสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ในการคัดเลือกหรือสรรหา
บุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ
สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง หากบุคคลที่
ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาดังกล่าว
เป็นข้าราชการให้ถือว่า การแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นการให้ออกจากราชการ
เพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๔๘ ให้โอนเงินงบประมาณ
ของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่
เกี่ยวกับคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้ง
สภาพัฒนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บท
พัฒนาการเมืองตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๒๕๖/๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
เตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและ
ยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ลงวันที่ ๒๙
พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มาเป็นของกองทุนตาม
พระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าเป็นเงินกองทุน
ตามมาตรา ๓๘ (๑) และให้รัฐบาลจัดสรรเงิน
ให้กองทุนตามความจำเป็นตามที่สภาพัฒนา
การเมืองร้องขอ

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการ ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ... ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) เสนอ และให้ส่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

สำนักนายกรัฐมนตรีโดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) เสนอว่า เนื่องจากรัฐบาลได้มีนโยบายในการปฏิรูปการเมือง การปกครอง และ การบริหาร ในการนี้ได้จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองโดยการจัดตั้ง “สภาพัฒนาการเมือง” ให้เป็น องค์กรหลักในการจัดทำและดำเนินการให้แผนแม่บทพัฒนาการเมืองประสบความสำเร็จ รวมทั้ง ทำหน้าที่ประสาน ติดตาม กำกับ การดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาการเมืองให้ดำเนินไปอย่าง ต่อเนื่อง ทั้งนี้ สมควรให้สภาพัฒนาการเมืองเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ แผนแม่บทพัฒนาการเมืองและเสริมสร้างระบบคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง รวมทั้งส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ให้กับภาคประชาสังคมจากการมีส่วนร่วมโดยมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายองค์กร ชุมชนต่าง ๆ และสถาบันการเมืองหลัก และมีกองทุนพัฒนาการเมืองเป็นแหล่งทุน ที่จะส่งเสริม การเรียนรู้ทางการเมืองผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมโดยตรง จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าว มาเพื่อดำเนินการ

อนึ่ง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๐๓๘๐ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยได้รับข้อสังเกต ของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ตรวจสอบ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีและสำนักงบประมาณ) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด

ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบแล้ว และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ โดยมีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

โดยที่มาตรา ๗๘ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ในการนี้ จึงสมควรกำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมือง

๑.๒ เหตุผล

โดยที่มาตรา ๗๘ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ในการนี้ จึงสมควรกำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมือง

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้นำกรรมาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

๖.๑ คำนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยไม่แสวงหากำไร และมีรูปแบบของการบริหารงานในลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิกขององค์กรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมิใช่ฐานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม

“ที่ประชุมตัวแทน” หมายความว่า ที่ประชุมตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม

“ประธานสภา” หมายความว่า ประธานสภาพัฒนาการเมือง

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ หมวด ๑ สภาพัฒนาการเมือง

๗.๑.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ของการให้มีสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้มีสภาพัฒนาการเมือง มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมืองและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๗.๑.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ให้สภาพัฒนาการเมืองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาการเมือง

(๒) เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคู่ขนานไปกับประชาธิปไตย

โดยตัวแทน

LIRT

(๔) พัฒนาการเมืองขององค์กรภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการสร้างประชาธิปไตย

(๕) ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงและใช้สิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและชุมชนเพื่อให้เกิดการใช้สิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

(๖) ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน ชุมชน และเครือข่ายในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมานฉันท์ท่ามกลางความหลากหลายของชาติพันธุ์ ภูมิภาคและวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งอย่างสันติสุข

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

(๘) ส่งเสริมให้มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งจัดทำคู่มือมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประสานงานกับสถาบันการเมือง ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น ให้มีการนำคู่มือมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างเคร่งครัด

(๙) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และเผยแพร่การดำเนินวิถีชีวิตตามหลักการประชาธิปไตย โดยคำนึงถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักการพื้นฐานในการดำเนินวิถีชีวิตดังกล่าวด้วย

(๑๐) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผน

(๑๑) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาสังคม ให้มีการนำแผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๑๒) ประสานการดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการเมือง

(๑๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และหลักเกณฑ์วิธีการในการใช้จ่ายเงินกองทุน

(๑๔) กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานของสำนักงาน รวมทั้งจัดวางระเบียบที่เกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล และการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุนโยบายและเป้าหมายดังกล่าว

(๑๕) จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๑๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

**๗.๑.๓ กำหนดหลักการในการดำเนินการของสภาพัฒนาการเมือง
(ร่างมาตรา ๗)**

มาตรา ๗ ในการดำเนินการตามมาตรา ๖ ให้สภาพัฒนาการเมืองดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการประชุมที่ประชุมตัวแทนอย่างน้อยปีละสองครั้งเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและพิจารณาประเด็นปัญหาในทางการเมืองที่จะนำไปสู่การยกร่างหรือปรับปรุงแผนพัฒนาการเมือง หรือเสนอให้มีการปรับปรุงมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๒) ในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมและจากภูมิภาคต่าง ๆ และเสนอแผนพัฒนาการเมืองต่อที่ประชุมตัวแทนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาการเมืองนั้น

๗.๒ หมวด ๒ สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง

๗.๒.๑ กำหนดองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบเจ็ดคนดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนสิบหกคน

(๒) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่น จำนวนสิบเอ็ดคน

ให้สมาชิกตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภาสองคน

ให้เลขานุการเป็นเลขานุการสภาพัฒนาการเมือง

๗.๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาสมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนสิบหกคน (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ การสรรหาสมาชิกตาม มาตรา ๘ (๑) ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้สำนักงานเปิดรับการขึ้นทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคมโดยแยกตามภูมิภาคไม่น้อยกว่าสี่ภูมิภาค ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

(๒) ให้องค์กรภาคประชาสังคมที่จดทะเบียนไว้ตาม (๑) เสนอชื่อผู้แทนขององค์กรแต่ละองค์กรต่อสำนักงาน และให้สำนักงานส่งรายชื่อให้คณะกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๓) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาสรรหาบุคคลจากรายชื่อตาม (๒) ให้ได้ภาคละเท่าๆ กันรวมกันให้ได้จำนวนสิบหกคน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

**๗.๒.๓ กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบเอ็ดคน
(ร่างมาตรา ๑๐)**

มาตรา ๑๐ การสรรหาสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๒) ให้สรรหาจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีความรู้และมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาเห็นสมควรคัดเลือกจำนวนสามคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคงจำนวนหนึ่งคนซึ่งเสนอจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การพัฒนาชุมชน และสื่อสารมวลชน จำนวนหกคนซึ่งสรรหาจากบัญชีรายชื่อที่เสนอโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนในด้านดังกล่าวเป็นวิชาเอก

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรมจำนวนหนึ่งคนซึ่งสรรหาจากบัญชีรายชื่อที่เสนอโดยสภาวัฒนธรรมจังหวัด ๑ ละหนึ่งคน

วิธีการเสนอรายชื่อตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสรรหา กำหนด

**๗.๒.๔ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง
(ร่างมาตรา ๑๑)**

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) คุณสมบัติทั่วไปและลักษณะต้องห้าม

(ก) มีสัญชาติไทย

(ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการสรรหา

(ค) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(ง) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(จ) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก หรือถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือเป็นผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการสรรหา เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(ฉ) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันการศึกษาของรัฐ

(ช) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

LIRT

(ช) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารของพรรคการเมือง กรรมการพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมือง ข้าราชการการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(ฅ) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๒) คุณสมบัติเฉพาะ

(ก) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมตามมาตรา ๘ (๑) ต้องเป็นผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

(ข) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่นตามมาตรา ๘ (๒) ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อประชาชน ไม่ว่าจะจากด้านวิชาการหรือมีประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริง

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคุณสมบัติของสมาชิกตามที่กำหนดใน (๒) ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๒ กำหนดแนวทางพิจารณาและประกาศไว้ล่วงหน้าก่อนการสรรหาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๗.๒.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาสมาชิกตามมาตรา ๘ ประกอบด้วย

(๑) กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันมอบหมาย และตุลาการศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย

(๒) อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการให้ปริญญาด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนสามคน ที่ได้รับการเสนอจากที่ประชุมร่วมกันของอธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐด้านละหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมที่เสนอโดยที่ประชุมตัวแทนจำนวนแปดคน ห้ามมิให้กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) และ (๓) เสนอชื่อตนเองหรือรับการสรรหาเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ (๑) หรือ (๒) ในคราวนั้น

ให้คณะกรรมการสรรหาประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา

ให้เลขานุการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา

LIRT

**๗.๒.๖ กำหนดระยะเวลาการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง
(ร่างมาตรา ๑๓)**

มาตรา ๑๓ การสรรหาสมาชิกตามมาตรา ๘ ต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

๗.๒.๗ กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองพร้อมกับบัญชีรายชื่อสำรองจำนวนไม่เกินสิบคน เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อประกาศแต่งตั้ง (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ พร้อมกับบัญชีรายชื่อสำรองจำนวนไม่เกินสิบคน เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อประกาศแต่งตั้ง และให้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองและบัญชีรายชื่อสำรองในราชกิจจานุเบกษาด้วย

บุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกตามวรรคหนึ่ง จะต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของคณะกรรมการสรรหา

บุคคลที่ได้รับการสรรหาต้องให้ความยินยอมในการเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ ก่อนการประกาศแต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการสรรหามีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติในการเสนอรายชื่อและการสรรหาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามที่เห็นสมควร

**๗.๒.๘ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง
(ร่างมาตรา ๑๕)**

มาตรา ๑๕ ให้สมาชิกตามมาตรา ๘ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันประกาศแต่งตั้ง

สมาชิกจะได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้

สมาชิกซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

**๗.๒.๙ กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกพัฒนาการเมือง
นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๑๖)**

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

LIRT

(๔) สภาพัฒนาการเมืองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง เพราะเหตุที่มีความประพฤติในทางเสื่อมเสียต่อการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกประเภทใดตามมาตรา ๘ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลในบัญชีรายชื่อสำรองของประเภทนั้นตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในลำดับถัดไปขึ้นมาเป็นสมาชิกแทนตำแหน่งที่ว่าง

สมาชิกที่เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกที่ตนแทน

๗.๒.๑๐ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่กรณีที่ยังมิได้มีการสรรหาสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการสรรหาสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

๗.๒.๑๑ กำหนดเกี่ยวกับการประชุม องค์กรประชุม การออกเสียง และการวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ การประชุม องค์กรประชุม การออกเสียง และการวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

๗.๒.๑๒ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ สภาพัฒนาการเมืองอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมืองได้ตามที่เห็นสมควร

๗.๒.๑๓ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองอาจเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นหรือให้จัดส่งเอกสาร หรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ สภาพัฒนาการเมืองอาจเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นหรือให้จัดส่งเอกสาร หรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ความร่วมมือแก่สภาพัฒนาการเมือง

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๗.๒.๑๔ กำหนดให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง กรรมการสรรหา กรรมการ และที่ปรึกษา ได้รับเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นในการดำเนินงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง กรรมการสรรหา กรรมการ และที่ปรึกษา ได้รับเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นในการดำเนินงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๗.๓ หมวด ๓ ที่ประชุมตัวแทน

๗.๓.๑ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองจัดให้มีการประชุมตัวแทนองค์รภาคประชาสังคม เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง และขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ เพื่อให้มีตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง และขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการเมือง ให้สภาพัฒนาการเมืองจัดให้มีการประชุมตัวแทน อย่างน้อยปีละสองครั้ง เพื่อดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(๑) รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมือง และผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมือง

(๒) พิจารณาและเสนอแนะการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาการเมือง ตามมาตรา ๗ (๑)

(๓) เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมืองต่อสภาพัฒนาการเมือง

๗.๓.๒ กำหนดให้การประชุมตัวแทนองค์รภาคประชาสังคม ต้องประกอบด้วยตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานจำนวนไม่น้อยกว่า สี่ร้อยคนแต่ไม่เกินห้าร้อยคน (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ที่ประชุมตัวแทนตามมาตรา ๒๒ ประกอบด้วยตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยคนแต่ไม่เกินห้าร้อยคน

การจัดให้ได้มาซึ่งตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมให้แบ่งกลุ่มขององค์กรดังกล่าว โดยให้แต่ละกลุ่มในแต่ละภูมิภาคมีโอกาสคัดเลือกตัวแทนของตน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ จำนวน และวิธีการที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

ในการกำหนดจำนวนตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมในแต่ละภูมิภาคตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงสัดส่วนของประชากรในแต่ละภูมิภาคประกอบด้วย

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

คุณสมบัติของตัวแทนองค์รภาคประชาสังคม การเข้าร่วมประชุม และการดำเนินการประชุม การประชุมตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมในแต่ละภูมิภาค ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

ตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

๗.๓.๓ กำหนดให้ตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ให้ตัวแทนองค์รภาคประชาสังคมตามมาตรา ๒๓ ได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๗.๔ หมวด ๔ สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

๗.๔.๑ กำหนดให้มีสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ให้มีสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง รวมทั้งเป็นหน่วยงานธุรการและงานวิชาการภายใต้การควบคุมดูแลของประธานสภา

สำนักงานตามวรรคหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน

๗.๔.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของสภาพัฒนาการเมือง
- (๒) จัดทำบัญชีรายชื่อและรับขึ้นทะเบียนองค์รภาคประชาสังคมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) เป็นหน่วยงานทางวิชาการให้แก่สภาพัฒนาการเมือง ที่ประชุมตัวแทน และคณะกรรมการของสภาพัฒนาการเมือง
- (๔) เป็นหน่วยธุรการให้แก่คณะกรรมการสรรหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสรรหาสมาชิกตามที่คณะกรรมการสรรหามอบหมาย
- (๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

๗.๔.๓ กำหนดให้กิจการของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

๗.๔.๔ กำหนดให้สำนักงานมีเลขานุการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานและอาจมีรองเลขานุการคนหนึ่งหรือหลายคนเพื่อทำหน้าที่ตามที่เลขานุการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานมีเลขานุการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานและอาจมีรองเลขานุการคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่ตามที่เลขานุการมอบหมาย

เลขานุการให้มาจากการสรรหาโดยวิธีการที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด และให้ประธานสภาเป็นผู้แต่งตั้งเลขานุการ

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรองเลขานุการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามมาตรา ๒๙

เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขานุการและรองเลขานุการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๗.๔.๕ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ เลขานุการต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๒) มีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) (ก) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ซ) หรือ (ณ)
- (๓) มีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา ๑๑ (๒) (ข)

๗.๔.๖ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของเลขานุการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ เลขานุการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี

เลขานุการที่พ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับการสรรหาและแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

๗.๕.๗ กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนา
นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙

(๔) สภาพัฒนาการเมืองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

๗.๕.๘ กำหนดอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง
(ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ เลขาธิการมีหน้าที่บริหารงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบที่ออกโดยสภาพัฒนาการเมือง และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานต่อประธานสภา

(๒) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและกรอบวงเงินงบประมาณสำหรับการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานเสนอต่อสภาพัฒนาการเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๓) เป็นนายทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคม

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

๗.๕.๙ กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นผู้กระทำการ
ในกิจการของสำนักงานอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ในกิจการของสำนักงานอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้กระทำการแทนสำนักงาน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบให้บุคคลใดปฏิบัติการแทนตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนดก็ได้

๗.๕.๑๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดสรรเงินอุดหนุนให้สำนักงาน
สภาพัฒนาการเมืองเพื่อการปฏิบัติการกิจของสภาพัฒนาการเมืองและสำนักงาน
(ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ให้คณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินอุดหนุนให้สำนักงานเพื่อการปฏิบัติการกิจของสภาพัฒนาการเมืองและสำนักงาน

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๕.๑๑ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์ และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์และหนี้สิน ที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร ตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้นๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

๗.๕.๑๒ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจัดทำงบดุล และบัญชีรายได้รายจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล และบัญชีรายได้รายจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อสภาพัฒนาการเมืองภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

๗.๕.๑๓ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสภาพัฒนาการเมือง และกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมือง เพื่อให้มีความคุ้มค่าต้องงบประมาณและมีประสิทธิผลของการพัฒนาการเมือง ให้สภาพัฒนาการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสภาพัฒนาการเมือง ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสี่คน

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของสภาพัฒนาการเมืองและของเลขาธิการทุกปี

(๒) จัดทำรายงานการประเมินผลงานเสนอต่อประธานสภาเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน

๗.๕ หมวด ๕ กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๗.๕.๑ กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองขึ้นในสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองขึ้นในสำนักงานเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามมาตรา ๔๘
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
- (๔) ดอกผลหรือรายได้อื่น
- (๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (๓) ต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่กำหนดทิศทางดำเนินการของสภาพัฒนาการเมือง และต้องมีใช่เป็นการรับเงินหรือทรัพย์สินจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

๗.๕.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๓๘ (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ การใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๓๘ ให้คำนึงถึงกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) กิจกรรมที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง การพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมือง รวมทั้งสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) กิจกรรมที่เป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชนที่พึงมีภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๓) กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของประชาชน ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม โดยเฉพาะบทบาทของประชาชน ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๔) การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ (๑) (๒) หรือ (๓)
- (๕) กิจกรรมอื่นตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่สภาพัฒนาการเมืองเห็นสมควร

๗.๕.๓ กำหนดให้นำเงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๘ ส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ เงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๘ ให้ส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๗.๕.๔ กำหนดให้บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนได้มาตามมาตรา ๓๘ ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนได้มาตามมาตรา ๓๘ โดยมีผู้มอบให้หรือได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของกองทุน หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของกองทุน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

๗.๕.๕ กำหนดให้ทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสำนักงานในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนมิได้

๗.๕.๖ กำหนดให้มีการจัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน และแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ การจัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน การตรวจสอบภายใน การสอบบัญชี การจัดทำงบการเงินและการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี สำหรับกองทุนให้นำมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับ

๗.๕.๗ กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และให้คณะรัฐมนตรีทำรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่อไป

๗.๖ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๔๕ - มาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๕ ในวาระเริ่มแรก ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนหกคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

ให้สภาพัฒนาการเมืองตามวรรคหนึ่งดำเนินการออกระเบียบที่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๘ และเลขาธิการตามมาตรา ๒๘ ให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีเลขาธิการตามวรรคสอง ให้เลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมอบหมายทำหน้าที่เลขาธิการไปพลางก่อน

มาตรา ๔๖ ในวาระเริ่มแรกให้เลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองประกาศให้องค์กรภาคประชาสังคมมาขึ้นทะเบียนภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๒ โดยถือว่าองค์กรภาคประชาสังคมที่จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นองค์กรภาคประชาสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ในการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง หากบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาดังกล่าวเป็นข้าราชการให้ถือว่าการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นการให้ออกจากราชการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๔๘ ให้โอนเงินงบประมาณของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกวางแผนแม่บทพัฒนาการเมืองตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๕๖/๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกวางแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ มาเป็นของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าเป็นเงินกองทุนตามมาตรา ๓๘ (๑) และให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้กองทุนตามความจำเป็นตามที่สภาพัฒนาการเมืองร้องขอ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๐๓๘๐ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ตรวจพิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสำนักงบประมาณ) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (รองศาสตราจารย์ ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์) เสนอ

๑.๑ กำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองเพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง และมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการเมือง

๑.๒ สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมืองโดยมีองค์ประกอบจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มาโดยวิธีการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา

๑.๓ กำหนดให้มีสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่มีใช้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานของคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมือง โดยมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

๑.๔ กำหนดให้มีเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและที่ประชุมเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม ทั้งนี้ องค์กรภาคประชาสังคมที่ประสงค์จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

๑.๕ กำหนดให้มีกองทุนพัฒนาการเมืองซึ่งมีองค์ประกอบจากเงินงบประมาณ และเงินที่มีผู้อุทิศให้ เพื่อนำไปใช้จ่ายในการสนับสนุนกิจกรรมของสภาพัฒนาการเมือง

๑.๖ กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับการดำเนินการของสภาพัฒนาการเมืองในระยะเริ่มแรก โดยให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้มีคณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมือง และให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการรองรับการดำเนินการของคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมืองจนกว่าการจัดตั้งสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองจะแล้วเสร็จ

๒. ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี

๒.๑ โครงสร้างของสภาพัฒนาการเมือง การบริหารงาน บุคลากร คุณสมบัติของกรรมการ และการจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน ควรพิจารณาศึกษาเทียบเคียงกับองค์กรอื่นในลักษณะเดียวกัน

๒.๒ ปัจจุบันมีสถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา มีหน้าที่เผยแพร่และสนับสนุนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย และให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองอยู่ด้วย ดังนั้น จึงสมควรพิจารณาให้มีลักษณะส่งเสริมและสนับสนุนกัน

๒.๓ โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองขึ้นและกำหนดให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้ จึงให้เชิญผู้แทนกระทรวงการคลังเข้าร่วมพิจารณาด้วย

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... โดยได้นำข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีมาประกอบการพิจารณาแล้วสรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ ผลการพิจารณาข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี

(๑) โครงสร้างของสภาพัฒนาการเมือง การบริหารงาน บุคลากร คุณสมบัติของกรรมการ และการจัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน ควรพิจารณาศึกษาเทียบเคียงกับองค์กรอื่นในลักษณะเดียวกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า โดยลักษณะของโครงสร้างและการบริหารงานขององค์กรในรูปแบบของสภานั้น ปกติจะประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการคัดเลือกผู้แทนของสมาชิมาเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่บริหารงานของสภา แต่ตามร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ไม่มีการบัญญัติให้มีสมาชิกของสภา คงมีแต่เพียงคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมืองเท่านั้น จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมืองเสียใหม่ โดยให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก และกำหนดให้มีคณะกรรมการ

สรรหาเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง เลขานุการ การบริหารงานของสำนักงาน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผล เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นไปในทำนองเดียวกับกฎหมายอื่นที่มีโครงสร้างขององค์กรในรูปแบบของสภา

(๒) ปัจจุบันมีสถาบันพระปกเกล้าซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับดูแลของประธานรัฐสภา มีหน้าที่เผยแพร่และสนับสนุนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย และให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองอยู่ด้วย ดังนั้น จึงสมควรพิจารณาให้มีลักษณะส่งเสริมและสนับสนุนกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญประการหนึ่งคือ การทำให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง โดยการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการเมืองขององค์กรภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อให้เป็นพื้นฐานของการสร้างประชาธิปไตย หรือการส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงและใช้สิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือแม้กระทั่งการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน ชุมชน และเครือข่ายในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติก็ตาม ต่างเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนในส่วนของภาคประชาชนโดยส่วนใหญ่ ในขณะที่สถาบันพระปกเกล้าจะมุ่งเน้นที่การเผยแพร่และสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ด้านนโยบายเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย และการจัดและสนับสนุนการศึกษาอบรมบุคลากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และการเศรษฐกิจและสังคมในระบอบประชาธิปไตย จึงเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมืองและสถาบันพระปกเกล้ามีลักษณะที่ส่งเสริมและสนับสนุนกันตามที่คณะรัฐมนตรีมีข้อสังเกต จึงควรจะมี ความเชื่อมโยงบทบาทขององค์กรทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม เป็นต้น

(๓) โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองขึ้นและกำหนดให้รัฐบาลจัดสรรเงินให้ จึงให้เชิญผู้แทนกระทรวงการคลังเข้าร่วมพิจารณาด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้แก้ไขชื่อกองทุนเป็น “กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง” โดยกำหนดให้กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ โดยไม่จำเป็นต้องจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการนี้อีกฉบับหนึ่ง รวมทั้งได้แก้ไขบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันด้วย ทั้งนี้ ในการพิจารณาได้เชิญผู้แทนสำนักงานงบประมาณและผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เข้าร่วมการพิจารณาและชี้แจงรายละเอียด

๓.๒ สาระสำคัญของการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

(๑) องค์กรภาคประชาสังคม

โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้องค์กรภาคประชาสังคมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการเมือง

รวมทั้งให้มีการประชุมเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมอย่างน้อยปีละสองครั้งเพื่อพิจารณาแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมือง และพิจารณาประเด็นปัญหาทางการเมืองเพื่อนำไปปรับปรุงแผนแม่บทพัฒนาการเมือง แต่ในร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ ยังมีได้กำหนดความหมายที่ชัดเจนขององค์กรภาคประชาสังคมว่าหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ซึ่งจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าประสงค์จะใช้บังคับกฎหมายกับบุคคลใด ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงได้เพิ่มบทนิยามคำว่า “องค์กรภาคประชาสังคม” โดยให้หมายถึงองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยไม่แสวงหากำไร และมีรูปแบบของการบริหารงานในลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิกขององค์กรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร

สำหรับการบัญญัติให้มีเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การรวมตัวขององค์กรภาคประชาสังคมควรให้เป็นไปตามลักษณะการรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลตามธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมาบังคับ ซึ่งสาระของร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มุ่งเน้นไปที่องค์กรภาคประชาสังคมและการมีตัวแทนขององค์กรภาคประชาสังคม โดยไม่จำเป็นต้องมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย จึงได้ตัดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคำว่าเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมออกทั้งหมด

(๒) องค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการสำคัญในการจัดตั้งองค์กรในรูปแบบของสภา ซึ่งโดยลักษณะของโครงสร้างและการบริหารงานขององค์กรในลักษณะนี้ โดยปกติจะประกอบด้วยสมาชิกขององค์กรที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการคัดเลือกผู้แทนของสมาชิมาเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่บริหารงานของสภา แต่ตามร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ไม่มีการบัญญัติให้มีสมาชิกของสภา คงมีแต่เพียงคณะกรรมการสภาพัฒนาการเมืองเท่านั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงได้ปรับปรุงองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมืองเสียใหม่ โดยให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก ทั้งนี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง

(๓) วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ได้กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองมีอำนาจหน้าที่จัดทำมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในขณะที่บทบัญญัติในหมวด ๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น โดยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการเสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงได้ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมืองเสียใหม่ให้สอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับ

รัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้สภาพพัฒนาการเมืองมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคณะธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ในส่วนอื่น ๆ ของสภาพพัฒนาการเมืองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๔) สำนักงานสภาพพัฒนาการเมือง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้ปรับปรุงบทบัญญัติในหมวด ๔ ซึ่งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน เลขานุการ การบริหารงานของสำนักงาน และคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ให้มีความเหมาะสมและเป็นไปตามรูปแบบของกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกัน

(๕) กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

โดยที่มาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ปรากฏข้อเท็จจริงที่ว่า สำนักนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ในขณะที่ยังอยู่ในช่วงของการยกร่างรัฐธรรมนูญ จึงมีผลทำให้ชื่อของกองทุนมีความแตกต่างกัน ทั้งที่ประสงค์จะให้เป็กองทุนเดียวกัน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงได้แก้ไขชื่อของกองทุนตามร่างพระราชบัญญัตินี้จาก “กองทุนพัฒนาการเมือง” เป็น “กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง” โดยกำหนดให้กองทุนมีวัตถุประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมทั้งแก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันด้วย

(๖) บทเฉพาะกาล

กำหนดให้มีสภาพพัฒนาการเมืองในวาระเริ่มแรกเพื่อดำเนินการออกระเบียบที่จำเป็นและดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาพพัฒนาการเมืองและเลขานุการภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทเฉพาะกาลในส่วนอื่น ๆ เพื่อรองรับการดำเนินการของสภาพพัฒนาการเมืองในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก

๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาหลักการและเนื้อหาสาระแห่งร่างพระราชบัญญัติสภาพพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ประกอบกับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีและคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) แล้ว เห็นควรมีข้อสังเกตเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

จากหลักการและวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติสภาพพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ที่ให้มีการรองรับการรวมตัวกันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยไม่แสวงหากำไร โดยให้มีการดำเนินการร่วมกันเป็นองค์กรในรูปแบบของสภา เพื่อทำหน้าที่พัฒนาการเมืองและส่งเสริมการพัฒนาคณะธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชน

มีความเข้มแข็งในทางการเมืองนั้น แม้จะเป็นหลักการและวัตถุประสงค์ที่ดี แต่จะเห็นได้ว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้มีพื้นฐานที่มาจากที่ไม่ไว้วางใจภาครัฐขององค์กรเอกชนหรือภาคประชาชนในการดำเนินการตามแนวนโยบายด้านต่าง ๆ โดยต่างเห็นว่าควรให้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือมีการดำเนินการจากองค์กรเอกชนหรือภาคประชาชนเสียเอง นอกจากนี้สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่เป็นนามธรรม โดยมีได้มีบทบังคับในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย คงเป็นเพียงการส่งเสริมและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการเมืองเท่านั้น ซึ่งประชาชนโดยทั่วไปหากมีความประสงค์จะดำเนินการก็สามารถที่จะปฏิบัติได้เองอยู่แล้วในลักษณะต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งองค์กรทางวิชาการ การใช้ประโยชน์จากองค์กรที่มีอยู่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ การใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ส่วนที่ ๑๑ เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายพิเศษมารองรับการดำเนินการ เช่น ความสามารถในการเข้าถึงและใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ การสนับสนุน ช่วยเหลือ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและชุมชนเพื่อให้เกิดการใช้สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ซึ่งหากจะพิจารณาถึงผลบังคับใช้ก็คงมีเพียงการบังคับภาครัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดในอนาคต เพื่อมิให้มีการล้มเลิกสภาพพัฒนาการเมืองได้โดยง่าย และเพื่อให้มีการสนับสนุนด้านการเงินจากภาครัฐสำหรับการดำเนินงานของสภาพพัฒนาการเมืองตลอดไปมากกว่าเหตุผลอย่างอื่นในทางตรงกันข้าม บทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัตินี้บางประการยังมีความไม่เหมาะสมและกลับจะก่อให้เกิดผลในทางที่จะสร้างความสับสนวุ่นวายในการดำเนินการมากกว่าการเสริมสร้างความสมานฉันท์ เช่น กลไกและกระบวนการในการสรรหาสมาชิกสภาพพัฒนาการเมืองที่จะต้องมีการเปิดรับการขึ้นทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคม ซึ่งตามคำชี้แจงของผู้แทนสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีปรากฏว่าในประเทศไทยขณะนี้มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในความหมายของคำว่าองค์กรภาคประชาสังคมอยู่มากเป็นจำนวนประมาณสามหมื่นองค์กร โดยแต่ละองค์กรภาคประชาสังคมนั้นจะต้องเสนอชื่อผู้แทนขององค์กรของตนต่อสำนักงานสภาพพัฒนาการเมืองแล้วสำนักงานจึงจะส่งรายชื่อผู้แทนให้แก่คณะกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการต่อไป เป็นต้น และนอกเหนือจากนั้นในการรวมกลุ่มของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ในทางความเป็นจริงแล้วการรวมกลุ่มของบุคคลดังกล่าวจนเกิดผลสำเร็จในการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงพลังทางสังคมนั้น เกิดขึ้นจากความเป็นธรรมชาติและความสมัครใจของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล การดำเนินการใด ๆ ล้วนเกิดจากการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกัน โดยมีได้มีการบังคับ การตราพระราชบัญญัตินี้เพื่อกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ หรือส่งเสริมการใช้สิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ย่อมทำให้ความเป็นธรรมชาติและความเป็นอิสระของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอยู่เดิมลดลงได้ ซึ่งจะส่งผลเป็นการทำลายความสำเร็จของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาการเมืองในส่วนขององค์กรเอกชนหรือภาคประชาชนจะสามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายใดมารองรับ และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด แต่โดยที่ขณะนี้ได้มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๗๘ (๗) บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมืองซึ่งดูจะเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระเพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รัฐบาลชุดใหม่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงตระหนักถึงความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ในการตรวจพิจารณาคงคำนึงถึงได้แต่เพียงหลักการที่ว่า ไม่ให้มีบทบัญญัติใดในร่างพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือหลักการสำคัญๆ ในการร่างกฎหมาย และระมัดระวังมิให้เป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกับหน้าที่หรืออำนาจขององค์กรอื่น เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รัฐสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง สถาบันพระปกเกล้า หรือแม้แต่ชุมชนทั่วไป เว้นแต่ในส่วนที่ผู้แทนจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะได้ยืนยันความประสงค์ในการที่จะมีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าวไว้ ก็จะคงบทบัญญัตินั้นไว้ตามความประสงค์ของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ขอเรียนเป็นข้อสังเกตที่สำคัญประการสุดท้ายว่า หากกลไกในบทบัญญัติต่างๆ ตามที่เร่รังรัดให้เกิดขึ้นแทนที่จะพัฒนาไปตามธรรมชาติดังที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ และการดำเนินงานของสมาชิกในทางปฏิบัติ ได้ก่อให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการอันจะทำให้กฎหมายไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ก็จะทำให้สภาพพัฒนาการเมืองมีลักษณะและสภาพเป็นเช่นเดียวกับสภาอื่นๆ ที่ได้มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นแต่ในการดำเนินการกลับไม่ประสบผลสำเร็จหรือบังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ควรจะเป็น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๐

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง
พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บทสรุปผู้บริหาร
แผนแม่บทพัฒนาการเมือง*

บทนำ

1. กรอบแนวคิดของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

แผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยเจตนารมณ์ของรัฐบาล ซึ่งมุ่งหมายที่จะวางแนวทางสำหรับการพัฒนาการเมืองไทยทั้งระบบ ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดังที่คณะรัฐมนตรีได้บรรจุให้ภารกิจการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองและการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมือง เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน

การดำเนินการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ ดำเนินไปภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า การพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการพัฒนาที่จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องควบคู่กันไป ในทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม นับตั้งแต่การพัฒนาสถาบันทางการเมือง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพัฒนาความเข้มแข็งและบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ตลอดจนการพัฒนาความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ จึงมีฐานะเปรียบได้กับแผนแม่บทระดับชาติ โดยสาระสำคัญของแผนนั้นเป็นการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเมืองทั้งระบบ พร้อมกับระบุบรรดาพันธกิจและกลยุทธ์ สำหรับขับเคลื่อนเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาการเมืองในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนแผน ตลอดจนหน่วยงานและภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแปรกลยุทธ์การพัฒนาสู่ภาคปฏิบัติ สามารถนำกรอบพันธกิจและกลยุทธ์การพัฒนาต่างๆ ที่ระบุไว้ในแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการในระดับหน่วยงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

* ที่มา: ภาคผนวก บทคัดย่อของเอกสารทางวิชาการ แผนแม่บทพัฒนาการเมือง คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมือง และยกวางแผนแม่บทพัฒนาการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

2. หลักการสำคัญของการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

กระบวนการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ดำเนินไปภายใต้หลักการสำคัญ

3 ประการ คือ

ประการแรก แผนแม่บทพัฒนาการเมือง จะต้องยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นสำคัญ

ประการที่สอง แผนแม่บทพัฒนาการเมือง จะต้องมุ่งแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา รวมถึงป้องกัน และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนสำหรับเผชิญหน้ากับปัญหาในอนาคต โดยมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคพลเมือง ควบคู่ไปกับการพัฒนาสถาบันการเมือง

ประการที่สาม กระบวนการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้ร่วมกันคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง เพื่อให้แผนแม่บทพัฒนาการเมืองที่จัดทำขึ้นเป็นแผนพัฒนาการเมืองที่มุ่งตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของทุกภาคส่วนในสังคมไทย

3. กรอบการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

เนื่องจากหลักการสำคัญประการหนึ่งของการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ก็คือ การมุ่งวิเคราะห์และตอบโจทย์ปัญหาทางการเมืองที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่อย่างครบถ้วน ลึกซึ้ง และรอบด้านมากที่สุด ด้วยเหตุนี้ กรอบการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองจึงมีที่มาจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการเมืองที่สังคมไทยเผชิญอยู่ในช่วงที่ผ่านมา เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขวิกฤตปัญหาทางการเมืองด้านต่างๆ รวมถึงการวางมาตรการเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขอย่างยั่งยืนในสังคมไทยต่อไป

สำหรับสภาพปัญหาและวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่ถือเป็นโจทย์สำคัญของการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ ได้แก่

- 1) วิกฤตในสถาบันการเมือง อาทิเช่น ปัญหาการแทรกแซงการทำงานขององค์กรอิสระและวุฒิสภา กลไกการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารในรัฐสภาไม่สามารถทำงานได้ ปัญหาการครอบงำพรรคการเมืองโดยกลุ่มทุนระดับชาติที่เป็นพันธมิตรกับทุนข้ามชาติ
- 2) วิกฤตคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมือง อาทิเช่น ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การดำเนินนโยบายสาธารณะที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มธุรกิจที่มีความใกล้ชิดกับนักการเมือง
- 3) ปัญหาการละเมิดหลักนิติรัฐ อาทิเช่น การดำเนินนโยบายของรัฐที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การแทรกแซงและจำกัดเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน

4) ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ อาทิเช่น การอาศัยอำนาจและตำแหน่งทางการเมืองในการหาผลประโยชน์ส่วนตัว การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย การร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการของรัฐ

5) ปัญหาการขาดการเสริมสร้างจิตสำนึกพลเมือง และการเรียนรู้หลักการประชาธิปไตย อาทิเช่น การไม่ให้ความสำคัญกับบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมของรัฐบาล การทำลายความเข้มแข็งในการพัฒนาศักยภาพชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นโดยนโยบายประชานิยม การไม่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจังของรัฐบาล

6) วิฤตความขัดแย้ง ความรุนแรงทางสังคม และความมั่นคง อาทิเช่น ความขัดแย้งและความแตกแยกทางการเมือง ความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งในการดำเนินนโยบายสาธารณะ การลอบวางระเบิดในที่สาธารณะและความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. กระบวนการยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

เพื่อให้แผนพัฒนาการเมืองฉบับนี้ เป็นแผนพัฒนาการเมืองที่มีที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมตั้งหลักการที่ได้วางไว้ กระบวนการยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง จึงดำเนินไปโดยอาศัยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางในทุกชั้นตอน สำหรับขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1) รับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมืองจากประชาชนภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกความสนใจของประชาชนออกเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายประชาชนภาคต่างๆ เครือข่าย NGOs ในท้องถิ่น และประชาชนกลุ่มสนใจประเด็นเฉพาะเช่น กลุ่มประชาชนผู้สนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม สิทธิชุมชน การสาธารณสุข การศึกษา การสื่อสารมวลชน วิทยุชุมชนต่างๆ เหล่านี้ เป็นต้น (กระบวนการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น)

ขั้นที่ 2) รับฟังความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมืองจากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนักรัฐศาสตร์ นักนิติศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ นักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน นักสิทธิมนุษยชน นักการสาธารณสุข หรือแม้แต่นักการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เป็นต้น (กระบวนการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวถูกจัดขึ้นโดย 2 ส่วน ได้แก่ คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น และคณะอนุกรรมการยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง)

ขั้นที่ 3) เมื่อคณะผู้จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั้ง 2 ส่วน ก็ได้นำความคิดเห็นทั้งหมดมาสังเคราะห์ร่วมกันและจัดหมวดหมู่ความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ได้ 6 กลุ่มความคิดเห็นใหญ่ๆ ซึ่งได้แก่ 1) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพ ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม 2) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 3) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของนักการเมือง 4) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล 5) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและการจัดการความขัดแย้ง และ 6) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจและบทบาทชุมชนท้องถิ่น

จากการจัดแบ่งประเด็นความคิดเห็นออกเป็น 6 กลุ่มดังกล่าว จึงนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาการเมืองออกเป็น 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องรองรับกับกรอบการแก้ไขปัญหาทางการเมืองของสังคมไทยดังกล่าวไปแล้วข้างต้น

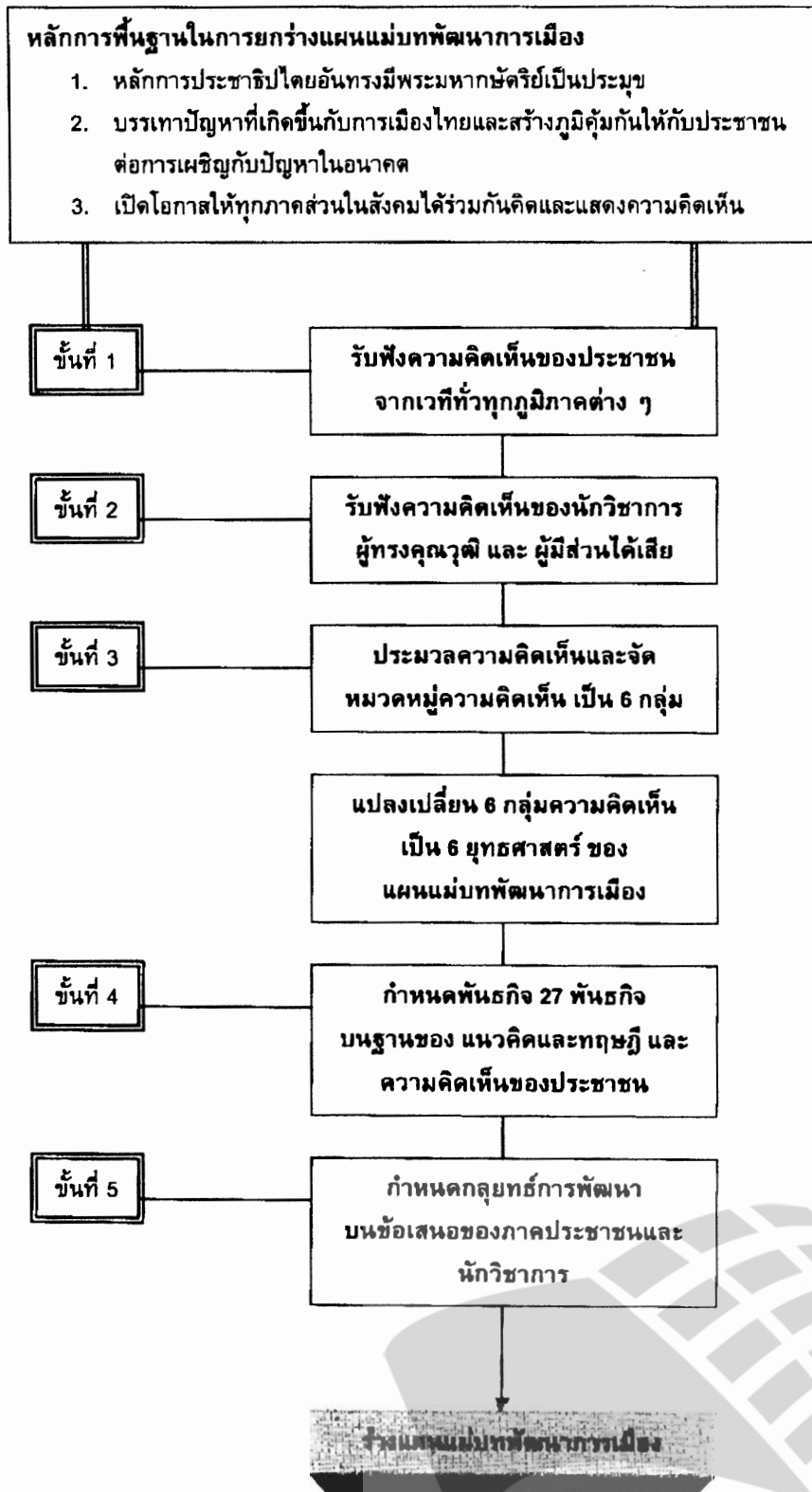
ยุทธศาสตร์พัฒนาการเมืองทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 : คุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำและนักการเมือง
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ธรรมาภิบาลทางการเมืองและการบริหาร
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 : ความมั่นคง การจัดการความขัดแย้ง และการสร้างสังคมสมานฉันท์
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การกระจายอำนาจ และการสร้างความเป็นธรรมในการบริหารทรัพยากร

ขั้นที่ 4) คณะผู้จัดทำได้ระดมความคิดในการจัดทำ "พันธกิจ" เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเมืองทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีวิธีในการกำหนดพันธกิจของ 6 ยุทธศาสตร์ 2 ประการ ได้แก่ **หนึ่ง** พันธกิจดังกล่าวเกิดจากการประมวลความรู้ทางวิชาการด้านต่างๆ โดยตั้งอยู่บนฐานทฤษฎีทางวิชาการ และ **สอง** พันธกิจดังกล่าวต้องอยู่บนความต้องการของประชาชน ซึ่งสะท้อนผ่านข้อเสนอแนะที่รวบรวมจากเวทีรับฟังความคิดเห็น

ขั้นที่ 5) การจัดทำกลยุทธ์การพัฒนามากว่า 200 กลยุทธ์ ในแผนแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ได้มีการจัดแบ่งกลยุทธ์การพัฒนามาออกเป็น 2 ส่วน คือ กลยุทธ์การพัฒนาระยะสั้น 5 ปี และกลยุทธ์การพัฒนาระยะยาว 10 ปี ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาแต่ละข้อ จะระบุวิธีการและกลไกในการปฏิบัติการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแปรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสะดวกและง่ายที่สุด

แผนภาพ 1 แสดงกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

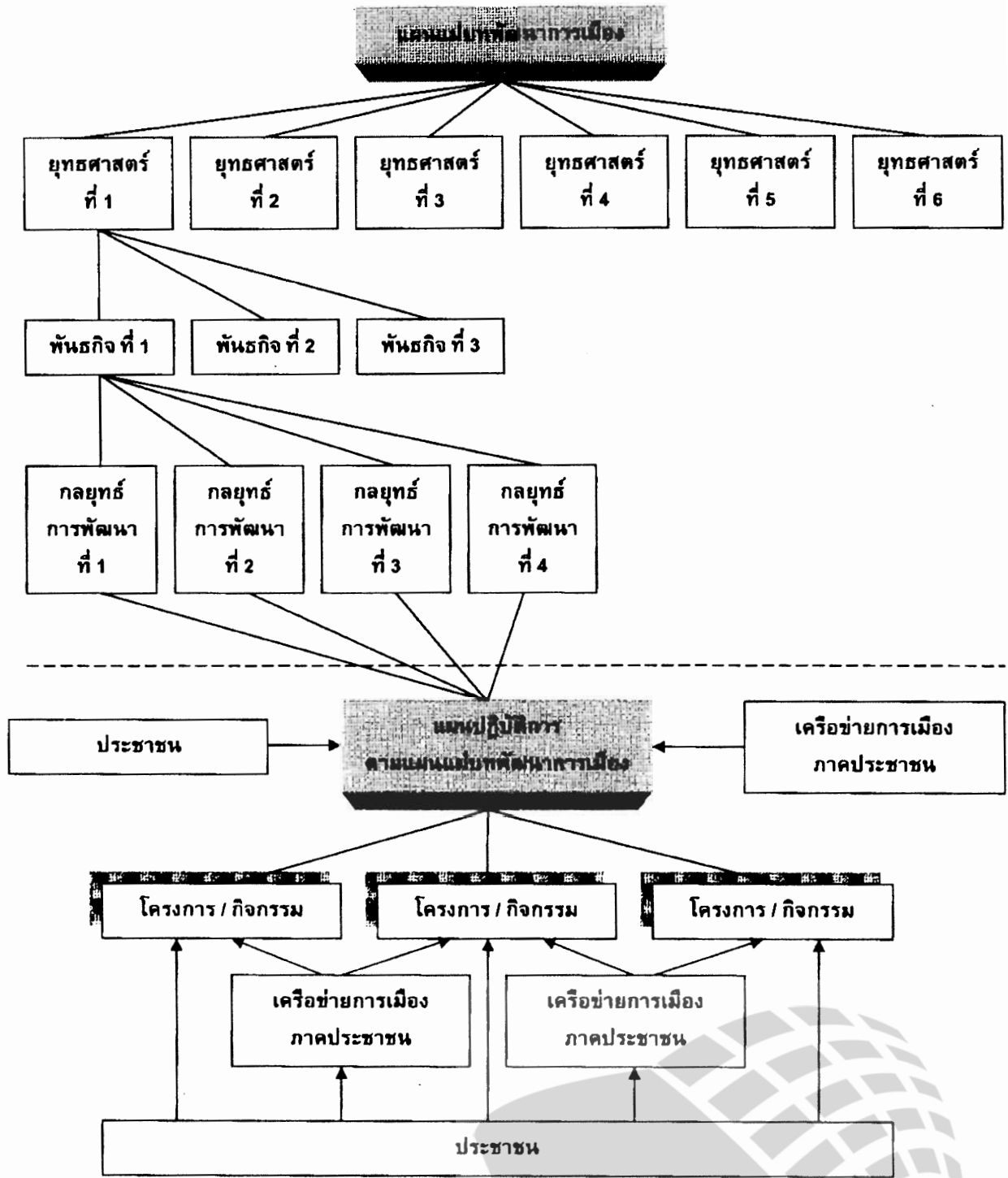

5. กระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

เนื่องจากเป้าหมายหลักประการหนึ่งของแผนพัฒนาแม่บทพัฒนาการเมืองฉบับนี้ก็คือ การมุ่งเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้มีความเข้มแข็งและสามารถเป็นพลังนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการเมืองตามเจตจำนงของประชาชนเป็นสำคัญ กระบวนการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องประกอบด้วยกระบวนการขับเคลื่อนแผนใน 2 ระดับประสานกัน คือ ระดับแรก เป็นการขับเคลื่อนกลยุทธ์โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ และระดับที่สอง เป็นการขับเคลื่อนกลยุทธ์ในระดับพื้นที่โดยองค์กรและเครือข่ายภาคประชาสังคม

โดยกระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมืองสู่การปฏิบัติ จะมีสภาพพัฒนาการเมืองทำหน้าที่เป็นองค์กรหลัก ในการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และเครือข่ายทางสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ รวบรวมองค์ความรู้ รับฟังความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน ตลอดจนขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมตามแผนแม่บทพัฒนาการเมือง โดยผ่านกลไกของกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

แผนภาพ 2 แสดงกระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

แผนแม่บทพัฒนาการเมือง

1. วัตถุประสงค์ของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

แผนแม่บทพัฒนาการเมืองมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

- 1) เพื่อขยายและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน และสร้างเสริมความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพในฐานะของพลเมืองให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
- 2) เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และความตื่นตัวทางการเมืองแก่ประชาชนทุกระดับ
- 3) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ข้าราชการเมือง และส่งเสริมให้บุคลากรที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เข้าสู่ระบบการเมือง
- 4) เพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลในระบอบการเมืองการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมุ่งเน้นให้ระบอบการเมืองการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดินมีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และตรวจสอบได้
- 5) เพื่อเสริมสร้างเอกภาพของชาติท่ามกลางความหลากหลาย และพลวัตทางสังคม โดยมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการในการประสานความขัดแย้งอย่างสันติ
- 6) เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับพื้นฐาน ให้มีความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการทรัพยากรและการพัฒนาท้องถิ่น

2. เป้าหมายของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง

จากวัตถุประสงค์ของแผนแม่บทพัฒนาการเมืองดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถกำหนดเป็นเป้าหมายที่สำคัญดังนี้คือ

- 1) ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างกว้างขวาง และรัฐให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพนั้น
- 2) ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง
- 3) ข้าราชการเมืองมีคุณธรรม จริยธรรม
- 4) การปกครองและการบริหารประเทศยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล
- 5) ประชาชนต่างชาติพันธุ์ และศาสนาสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ
- 6) ชุมชนกับองค์กรปกครองท้องถิ่นเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด และมีความเข้มแข็ง

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการเมือง

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนากการเมือง แผนแม่บทพัฒนากการเมืองจึงประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนากการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 6 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากการเมืองทั้ง 6 ด้านดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดพันธกิจย่อยในแต่ละยุทธศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 27 พันธกิจ ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อวางมาตรการในปกป้องและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน พร้อมทั้งการส่งเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ เป้าหมายในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแล้ว ยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวยังมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของความเป็นพลเมืองเพื่อปลูกฝังให้พลเมืองมีสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม อันจะนำไปสู่การสร้างรากฐานการพัฒนากการระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระยะยาวต่อไป

การขับเคลื่อนการพัฒนากการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย 5 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของพลเมืองและสิทธิชุมชน
(Strong citizen and community rights)
- 2) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Human rights)
- 3) การเสริมสร้างสถาบันสื่อมวลชนที่เป็นอิสระ (Free press)
- 4) การสร้างกลไกการปรึกษาหารือสาธารณะ (Public consultation)
- 5) การสร้างกลไกรับฟังความคิดเห็นของเสียงข้างน้อย (Exit and voice)

2. ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมไทย และเพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคพลเมือง ให้สามารถแสดงบทบาททางการเมืองในการถ่วงดุล ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตลอดจนการมีส่วนร่วมตัดสินใจทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนโดยตรง

การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 3 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การเสริมสร้างความรู้ทางการเมืองแก่พลเมือง (Civic education)
- 2) การเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative democracy)
- 3) การเสริมสร้างประชาธิปไตยทางตรง (Direct democracy)

3. ยุทธศาสตร์ด้านคุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำและนักการเมือง

ยุทธศาสตร์ด้านคุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำและนักการเมือง มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อวางแนวทางในการเสริมสร้างกลไกเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยผ่านการสร้างกลไกในการคัดกรองบุคลากรเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง และกลไกในการป้องกันการละเมิดหลักคุณธรรม และจริยธรรมทางการเมืองควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความรับผิดชอบต่อประชาชน ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการมีบทลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้นำและนักการเมืองที่ประพฤติผิดหรือทุจริต ตลอดจนการมีกระบวนการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 4 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การแยกทุนจากการเมือง (Politics and capital)
- 2) การสร้างกลไกป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest)
- 3) การสร้างระบบการควบคุมและลงโทษทางสังคม (Social sanction)
- 4) การพัฒนากลไกการคัดสรรบุคลากรที่มีคุณธรรมจริยธรรม (Political recruitment)

4. ยุทธศาสตร์ธรรมาภิบาลทางการเมืองและการบริหาร

ยุทธศาสตร์ด้านธรรมาภิบาลทางการเมืองและการบริหาร มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในระบอบการเมืองการปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมุ่งเน้นให้ระบอบการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน มีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และประการสำคัญ ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด

การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 7 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การเสริมสร้างสถาบันการเมือง (Political institutionalization)
- 2) การสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ (Effective checks and balances)
- 3) การสร้างระบบการตรวจสอบและการรับผิดชอบทางการเมือง (Political accountability)
- 4) การเสริมสร้างระบบการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม (The rule of law)
- 5) การสร้างความชอบธรรมทางการเมือง (Political legitimacy)
- 6) การเสริมสร้างระบบการเมืองและการบริหารโดยเน้นผลประโยชน์สาธารณะ (Public interests)
- 7) การเสริมสร้างความโปร่งใสทางการเมืองและการบริหาร (Political and administration transparency)

5. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การจัดการความขัดแย้ง และการสร้างสังคมสมานฉันท์

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การจัดการความขัดแย้ง และการสร้างสังคมสมานฉันท์ มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อวางแนวทางการพัฒนาระบบการเมืองไทยให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างการอยู่รอดปลอดภัยของคนในสังคมและความมั่นคงของชาติ บนเงื่อนไขของการบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ใน 3 ประการ คือ ประการแรก การปกป้องและรักษาเอกราชอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดน ประการที่สอง การดูแลให้ประชาชนในชาติอยู่เย็นเป็นสุข มีความสามัคคี เคารพซึ่งกันและกัน พร้อมร่วมมือร่วมใจประสานพลังกันเมื่อชาติมีภัย และสามารถดำรงรักษาสถาบันสำคัญของชาติ ประการที่สาม การปกป้องและรักษาเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของชาติในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 4 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การเสริมสร้างความมั่นคงภายในชาติ (Internal security)
- 2) การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี (Nonviolent conflict management)
- 3) การเสริมสร้างความอดทนอดกลั้นทางการเมืองให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม (Political toleration)
- 4) การเสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกันของคนในชาติท่ามกลางความหลากหลาย (National conformity)

6. ยุทธศาสตร์ด้านการกระจายอำนาจ และการสร้างความเป็นธรรมในการบริหารทรัพยากร

ยุทธศาสตร์ด้านการกระจายอำนาจและการสร้างความเป็นธรรมในการบริหารทรัพยากร มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยในระดับพื้นฐาน ให้มีความเข้มแข็งและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นองค์กรชุมชนภาคีท้องถิ่นต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นในทุกกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการทรัพยากรและการพัฒนาท้องถิ่น

การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วย 4 พันธกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การเสริมสร้างความสำนึกในการเป็นเจ้าของท้องถิ่น (Local ownership)
- 2) การสร้างความเป็นธรรมในการบริหารทรัพยากรท้องถิ่น (Resource management fairness)
- 3) การสร้างกลไกการถ่ายโอนอำนาจให้แก่ท้องถิ่น (Devolution)
- 4) การพัฒนาเครือข่ายร่วมกันระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local network strengthening)

การขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ

1. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ

ประกอบด้วย

- 1) การออกแบบโครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองให้สอดคล้องกับการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ
- 2) การประสานความร่วมมือของภาคีที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณลงสู่แผนงานและโครงการ เพื่อขับเคลื่อนพันธกิจของยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านให้บรรลุเป้าหมาย
- 3) การเปิดพื้นที่สาธารณะเพื่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประชาธิปไตยทางตรง อันเป็นการยกระดับจิตสำนึกและค่านิยมประชาธิปไตย
- 4) การประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชนทุกแขนงในการสร้างการรับรู้และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการร่วมสนับสนุนและผลักดันแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
- 5) ความเข้มแข็งของระบบควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินในการลดระดับความเสี่ยงหรือโอกาสของการบริหารราชการแผ่นดินที่ผิดพลาด อันเป็นผลมาจากการขาดการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและหลักคุณธรรม จริยธรรม

2. กระบวนการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองสู่การปฏิบัติ

ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 กระบวนการวัดและประเมินผลสำเร็จของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ

- 1) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวัดและประเมินผลสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
- 2) การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (Lead indicator) ในเชิงผลผลิตและผลลัพธ์ของการนำกลยุทธ์การพัฒนาไปปฏิบัติ
- 3) การกำหนดกรอบระยะเวลาในการรายงานผลความคืบหน้า และความเคลื่อนไหวของตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเมือง

2.2 กระบวนการสอบทานแผนปฏิบัติการจากแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
ประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

- 1) การสอบทานแผนแม่บทพัฒนาการเมืองเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการพัฒนาการเมืองทุกไตรมาสสุดท้ายของปีงบประมาณ
- 2) การนำผลการสอบทานแผนแม่บทพัฒนาการเมือง มากำหนดลำดับความสำคัญของวาระทางการเมือง (Political agenda) เพื่อวางทิศทางในการปรับปรุงแผนปฏิบัติการพัฒนาการเมืองในแต่ละปีงบประมาณ
- 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบทานแผนแม่บทพัฒนาการเมือง โดยอาศัยการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง (Scenario analysis)

2.3 กระบวนการปรับแต่งโครงสร้าง กระบวนการ กฎระเบียบ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนขีดสมรรถนะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

- 1) การประเมินขีดความสามารถในการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA - Public management quality award)
- 2) การประเมินขีดความสามารถในการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองในเวลาเดียวกันกับการสอบทานแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการพัฒนาการเมือง
- 3) การประเมินขีดความสามารถของภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการพัฒนาการเมือง

3. โครงการสำคัญในการนำแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้กระบวนการขับเคลื่อนแผนแม่บทพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ดังเป้าหมายที่ได้วางไว้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินโครงการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองและภาคีหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) โครงการวิจัยการจัดทำตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จและผลผลิต ตลอดจนผลลัพธ์ของแผนแม่บทพัฒนาการเมือง
- 2) โครงการรณรงค์การเปิดเผยข้อมูลบัญชีทรัพย์สินของนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ
- 3) โครงการผลักดันแผนแม่บทชุมชนสู่กระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการ 4 ปีของราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง
- 4) โครงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ ยุติธรรมของการเลือกตั้งและการบริหารราชการแผ่นดิน

ภาคผนวก

- ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
สภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

สำนักงานเลขาธิการสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 261
วันที่ 31 ต.ค. 2550
เวลา 13.12 น.

(๑)

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๙๙๗๒๒

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗๐ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่ 261 / 2550

วันที่ 31 / ๑๐ / ๕๐

เวลา 13.4๖ น.

สำนักงานประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖ - ๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๐/๐.1035/D/๗)

www.cabinet.thaigov.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม

รับที่ ๑๓๑๙ / ๒๕๕๐

วันที่ ๓๑ / ๑๐ / ๕๐ เวลา ๑๓.๕๐ น.

ส่ง ๗๗ จำเป็น

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

(๒)

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๗๑๔/๒๕๕๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมือง

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๗๘ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ในกรณีนี้ จึงสมควรกำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
สภาพพัฒนาการเมือง

มาตรา ๕ ให้มีสภาพพัฒนาการเมือง มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมืองและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ให้สภาพพัฒนาการเมืองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาการเมือง

(๒) เสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคู่ขนานไปกับประชาธิปไตยโดยตัวแทน

(๔) พัฒนาการเมืองขององค์กรภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการสร้างประชาธิปไตย

(๕) ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงและใช้สิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและชุมชนเพื่อให้เกิดการใช้สิทธิของประชาชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

(๖) ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน ชุมชน และเครือข่ายในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสมานฉันท์ท่ามกลางความหลากหลายของชาติพันธุ์ ภูมิภาคและวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติสุข

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

(๘) ส่งเสริมให้มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งจัดทำคู่มือมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประสานงานกับสถาบันการเมือง ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น ให้มีการนำคู่มือมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปปฏิบัติให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างเคร่งครัด

(๙) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และเผยแพร่การดำเนินวิถีชีวิตตามหลักการประชาธิปไตย โดยคำนึงถึงการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักการพื้นฐานในการดำเนินวิถีชีวิตดังกล่าวด้วย

(๕)

(๑๐) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผน

(๑๑) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาสังคม ให้มีการนำแผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๑๒) ประสานการดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาการเมือง

(๑๓) วางระเบียบเกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน และหลักเกณฑ์วิธีการในการใช้จ่ายเงินกองทุน

(๑๔) กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินงานของสำนักงาน รวมทั้งจัดวางระเบียบที่เกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล และการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุนโยบายและเป้าหมายดังกล่าว

(๑๕) จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๑๖) ดำเนินการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ในการดำเนินการตามมาตรา ๖ ให้สภาพัฒนาการเมืองดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการประชุมที่ประชุมตัวแทนอย่างน้อยปีละสองครั้งเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและพิจารณาประเด็นปัญหาในทางการเมืองที่จะนำไปสู่การยกร่างหรือปรับปรุงแผนพัฒนาการเมือง หรือเสนอให้มีการปรับปรุงมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๒) ในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมและจากภูมิภาคต่าง ๆ และเสนอแผนพัฒนาการเมืองต่อที่ประชุมตัวแทนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนพัฒนาการเมืองนั้น

หมวด ๒

สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง

มาตรา ๘ ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบเจ็ดคนดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนสิบหกคน

(๒) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่น จำนวนสิบเอ็ดคน

ให้สมาชิกตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองเป็นประธานสภาหนึ่งคน และรองประธานสภา

สองคน

ให้เลขานุการเป็นเลขานุการสภาพัฒนาการเมือง

LIART

มาตรา ๙ การสรรหาสมาชิกตาม มาตรา ๘ (๑) ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้สำนักงานเปิดรับการขึ้นทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคมโดยแยกตามภูมิภาคไม่น้อยกว่าสี่ภูมิภาค ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด
- (๒) ให้องค์กรภาคประชาสังคมที่จดทะเบียนไว้ตาม (๑) เสนอชื่อผู้แทนขององค์กรแต่ละองค์กรต่อสำนักงาน และให้สำนักงานส่งรายชื่อให้คณะกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการต่อไป
- (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาสรรหาบุคคลจากรายชื่อตาม (๒) ให้ได้ภาคละเท่า ๆ กันรวมกันให้ได้จำนวนสิบหกคน

มาตรา ๑๐ การสรรหาสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๒) ให้สรรหาจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ซึ่งมีความรู้และมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาเห็นสมควรคัดเลือกจำนวนสามคน
  - (๒) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความมั่นคงจำนวนหนึ่งคนซึ่งเสนอจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
  - (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การพัฒนาชุมชน และสื่อสารมวลชน จำนวนหกคนซึ่งสรรหาจากบัญชีรายชื่อที่เสนอโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการเรียนการสอนในด้านดังกล่าวเป็นวิชาเอก
  - (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปวัฒนธรรมจำนวนหนึ่งคนซึ่งสรรหาจากบัญชีรายชื่อที่เสนอโดยสภาวัฒนธรรมจังหวัด ๆ ละหนึ่งคน
- วิธีการเสนอรายชื่อตาม (๓) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสรรหา กำหนด

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) คุณสมบัติทั่วไปและลักษณะต้องห้าม
  - (ก) มีสัญชาติไทย
  - (ข) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการสรรหา
  - (ค) ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
  - (ง) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
  - (จ) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก หรือถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือเป็นผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการสรรหา เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
  - (ฉ) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันการศึกษาของรัฐ

- (ข) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (ช) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารของพรรคการเมือง กรรมการพรรคการเมือง ประธานสาขาพรรคการเมือง ข้าราชการการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (ฅ) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (๒) คุณสมบัติเฉพาะ
- (ก) สมาชิกซึ่งมาจากผู้แทนองค์การภาคประชาสังคมตามมาตรา ๘ (๑) ต้องเป็นผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริต
- (ข) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิอื่นตามมาตรา ๘ (๒) ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อประชาชน ไม่ว่าจะจากด้านวิชาการหรือมีประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคุณสมบัติของสมาชิกตามที่กำหนดใน (๒) ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๒ กำหนดแนวทางพิจารณาและประกาศไว้ล่วงหน้าก่อนการสรรหาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาสมาชิกตามมาตรา ๘ ประกอบด้วย

- (๑) กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันมอบหมาย และตุลาการศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย
- (๒) อาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการให้ปริญญาด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนสามคน ที่ได้รับการเสนอจากที่ประชุมร่วมกันของอธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐด้านละหนึ่งคน
- (๓) ผู้แทนองค์การภาคประชาสังคมที่เสนอโดยที่ประชุมตัวแทนจำนวนแปดคน ห้ามมิให้กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) และ (๓) เสนอชื่อตนเองหรือรับการสรรหาเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ (๑) หรือ (๒) ในคราวนั้น
- ให้คณะกรรมการสรรหาประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา
- ให้เลขธิการเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๑๓ การสรรหาสมาชิกตามมาตรา ๘ ต้องกระทำให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ พร้อมกับบัญชีรายชื่อสำรองจำนวนไม่เกินสิบคน เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อประกาศแต่งตั้ง และให้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองและบัญชีรายชื่อสำรองในราชกิจจานุเบกษาด้วย

บุคคลที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกตามวรรคหนึ่ง จะต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของคณะกรรมการสรรหา

บุคคลที่ได้รับการสรรหาต้องให้ความยินยอมในการเป็นสมาชิกตามมาตรา ๘ ก่อนการประกาศแต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการสรรหามีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติในการเสนอรายชื่อและการสรรหา เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๕ ให้สมาชิกตามมาตรา ๘ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันประกาศแต่งตั้ง

สมาชิกที่ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งติดต่อกันสองวาระมิได้

สมาชิกซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

(๔) สภาพัฒนาการเมืองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง เพราะเหตุมีความประพฤติในทางเสื่อมเสียต่อการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกประเภทใดตามมาตรา ๘ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลในบัญชีรายชื่อสำรองของประเภทนั้นตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้รับการเสนอชื่อในลำดับถัดไปขึ้นมาเป็นสมาชิกแทนตำแหน่งที่ว่าง

สมาชิกที่เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกที่ตนแทน

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการสรรหาสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๘ การประชุม องค์กรประชุม การออกเสียง และการวินิจฉัยชี้ขาด ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

มาตรา ๑๙ สภาพัฒนาการเมืองอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้อันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมืองได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๐ สภาพัฒนาการเมืองอาจเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นหรือให้จัดส่งเอกสาร หรือข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ความร่วมมือแก่สภาพัฒนาการเมือง

มาตรา ๒๑ ให้สมาชิกสภาพัฒนาการเมือง กรรมการสรรหา กรรมการ และที่ปรึกษา ได้รับเบี้ยประชุม ค่าใช้จ่าย และประโยชน์ตอบแทนอื่นในการดำเนินงานตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๓ ที่ประชุมตัวแทน

มาตรา ๒๒ เพื่อให้มีตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง และขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการเมือง ให้สภาพัฒนาการเมืองจัดให้มีการประชุมตัวแทน อย่างน้อยปีละสองครั้ง เพื่อดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

(๑) รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมือง และผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมือง

(๒) พิจารณาและเสนอแนะการจัดทำหรือปรับปรุงแผนพัฒนาการเมืองตาม
มาตรา ๗ (๑)

(๓) เสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีภายใต้แผนพัฒนาการเมืองต่อสภาพัฒนาการเมือง

มาตรา ๒๓ ที่ประชุมตัวแทนตามมาตรา ๒๒ ประกอบด้วยตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยคนแต่ไม่เกินห้าร้อยคน การจัดให้ได้มาซึ่งตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมให้แบ่งกลุ่มขององค์กรดังกล่าว โดยให้แต่ละกลุ่มในแต่ละภูมิภาคมีโอกาสคัดเลือกตัวแทนของตน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ จำนวน และวิธีการที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

ในการกำหนดจำนวนตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมในแต่ละภูมิภาคตามวรรคสอง ให้คำนึงถึงสัดส่วนของประชากรในแต่ละภูมิภาคประกอบด้วย

คุณสมบัติของตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคม การเข้าร่วมประชุม และการดำเนินการประชุม การประชุมตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมในแต่ละภูมิภาค ให้เป็นไปตามระเบียบที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด

ตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมตามวรรคหนึ่ง ให้มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

มาตรา ๒๔ ให้ตัวแทนองค์กรภาคประชาสังคมตามมาตรา ๒๓ ได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๔

สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

มาตรา ๒๕ ให้มีสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง เพื่อเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินกิจการตามอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง รวมทั้งเป็นหน่วยงานธุรการและงานวิชาการ ภายใต้การควบคุมดูแลของประธานสภา

สำนักงานตามวรรคหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน

มาตรา ๒๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการของสภาพัฒนาการเมือง
(๒) จัดทำบัญชีรายชื่อและรับขึ้นทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) เป็นหน่วยงานทางวิชาการให้แก่สภาพัฒนาการเมือง ที่ประชุมตัวแทน และคณะกรรมการของสภาพัฒนาการเมือง

(๔) เป็นหน่วยธุรการให้แก่คณะกรรมการสรรหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการสรรหาสมาชิกตามที่คณะกรรมการสรรหามอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

มาตรา ๒๗ กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เลขอาธิการ รongเลขอาธิการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานมีเลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงาน และอาจมีรองเลขาธิการคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อทำหน้าที่ตามที่เลขาธิการมอบหมาย

เลขาธิการให้มาจากการสรรหาโดยวิธีการที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด และให้ประธานสภาเป็นผู้แต่งตั้งเลขาธิการ

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรองเลขาธิการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๙

เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของเลขาธิการและรองเลขาธิการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๙ เลขาธิการต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๒) มีคุณสมบัติทั่วไปและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ (๑) (ก) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ซ) หรือ (ณ)
- (๓) มีคุณสมบัติเฉพาะตามมาตรา ๑๑ (๒) (ข)

มาตรา ๓๐ เลขาธิการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปี
เลขาธิการที่พ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับการสรรหาและแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๓๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เลขาธิการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๙
- (๔) สภาพัฒนาการเมืองมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๓๒ เลขาธิการมีหน้าที่บริหารงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบที่ออกโดยสภาพัฒนาการเมือง และเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานต่อประธานสภา
- (๒) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและกรอบวงเงินงบประมาณสำหรับการปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานเสนอต่อสภาพัฒนาการเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- (๓) เป็นนายทะเบียนองค์กรภาคประชาสังคม
- (๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

มาตรา ๓๓ ในกิจการของสำนักงานอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้กระทำการแทนสำนักงาน เพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบให้บุคคลใดปฏิบัติกรแทนตามระเบียบที่สภาพพัฒนาการเมืองกำหนดก็ได้

มาตรา ๓๔ ให้คณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินอุดหนุนให้สำนักงานเพื่อการปฏิบัติการกิจของสภาพพัฒนาการเมืองและสำนักงาน

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานวางและรักษาไว้ซึ่งระบบบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์และหนี้สิน ที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควร ตามประเภทงานพร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา ๓๖ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล และบัญชีรายได้รายจ่าย ส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินให้ความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อสภาพพัฒนาการเมืองภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณแผ่นดินทุกปี

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานของสภาพพัฒนาการเมือง เพื่อให้มีความคุ้มค่าต้องงบประมาณและมีประสิทธิผลของการพัฒนาการเมือง ให้สภาพพัฒนาการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสภาพพัฒนาการเมือง ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่นจำนวนไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสี่คน

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของสภาพพัฒนาการเมืองและของเลขาธิการทุกปี

(๒) จัดทำรายงานการประเมินผลงานเสนอต่อประธานสภาเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน

หมวด ๕

กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

มาตรา ๓๘ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองขึ้นในสำนักงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชน

ที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามมาตรา ๔๘
- (๒) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดิน
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบกองทุน
- (๔) ดอกผลหรือรายได้อื่น
- (๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

การรับเงินหรือทรัพย์สินตาม (๓) ต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่กำหนดทิศทางการดำเนินการของสภาพัฒนาการเมือง และต้องมีใช่เป็นการรับเงินหรือทรัพย์สินจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

มาตรา ๓๙ การใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามมาตรา ๓๘ ให้คำนึงถึงกิจกรรมที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) กิจกรรมที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง การพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมือง รวมทั้งสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) กิจกรรมที่เป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชนที่พึงมีภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๓) กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของประชาชน ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคม โดยเฉพาะบทบาทของประชาชน ชุมชน หรือองค์กรภาคประชาสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (๔) การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ (๑) (๒) หรือ (๓)
- (๕) กิจกรรมอื่นตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่สภาพัฒนาการเมืองเห็นสมควร

มาตรา ๔๐ เงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๓๘ ให้ส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๔๑ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่กองทุนได้มาตามมาตรา ๓๘ โดยมีผู้มอบให้หรือได้มาโดยการซื้อด้วยเงินรายได้ของกองทุน หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของกองทุน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

มาตรา ๔๒ ทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสำนักงานในเรื่องทรัพย์สินของกองทุนมิได้

มาตรา ๔๓ การจัดทำบัญชีเพื่อแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน การตรวจสอบภายใน การสอบบัญชี การจัดทำงบการเงินและการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชี สำหรับกองทุน ให้นำมาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และให้คณะรัฐมนตรีทำรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่อไป

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๕ ในวาระเริ่มแรก ให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนหกคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

ให้สภาพัฒนาการเมืองตามวรรคหนึ่งดำเนินการออกระเบียบที่จำเป็นตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๘ และเลขานุการตามมาตรา ๒๘ ให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีเลขานุการตามวรรคสอง ให้เลขานุการนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งเลขานุการนายกรัฐมนตรีมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการไปพลางก่อน

มาตรา ๔๖ ในวาระเริ่มแรกให้เลขานุการสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองประกาศให้องค์กรภาคประชาสังคมมาขึ้นทะเบียนภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๒ โดยถือว่าองค์กรภาคประชาสังคมที่จดทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นองค์กรภาคประชาสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๗ ในการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง หากบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาดังกล่าวเป็นข้าราชการ ให้ถือว่าการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นการให้ออกจากราชการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

มาตรา ๔๘ ให้โอนเงินงบประมาณของสำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกวางแผนแม่บทพัฒนาการเมืองตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๕๖/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกวางแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มาเป็น

(๑๕)

ของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าเป็นเงินกองทุนตามมาตรา ๓๘ (๑) และให้รัฐบาล
จัดสรรเงินให้กองทุนตามความจำเป็นตามที่สภาพัฒนาการเมืองร้องขอ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มาตรา ๗๔ (๗) ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ประกอบกับมาตรา ๘๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติให้กฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ จึงสมควรกำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองขึ้นเพื่อทำหน้าที่พัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) องค์กรภาคประชาสังคม

โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้องค์กรภาคประชาสังคมเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการเมือง รวมทั้งให้มีการประชุมเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมอย่างน้อยปีละสองครั้งเพื่อพิจารณาแผนแม่บทพัฒนาการเมือง ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมือง และพิจารณาประเด็นปัญหาทางการเมืองเพื่อนำไปปรับปรุงแผนแม่บทพัฒนาการเมือง จึงได้กำหนดนิยามคำว่า “องค์กรภาคประชาสังคม” โดยให้หมายถึงองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่องโดยไม่แสวงหากำไร และมีรูปแบบของการบริหารงานในลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิกขององค์กรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจขององค์กร

(๒) องค์ประกอบของสภาพัฒนาการเมือง

กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองประกอบด้วยสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งมาจากผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคม จำนวนสิบหกคน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบเอ็ดคน ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งกำหนดวิธีการได้มา

ซึ่งสมาชิกดังกล่าวโดยกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้ทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้สภาพัฒนาการเมืองมีโครงสร้างเป็นเช่นเดียวกับองค์กรในรูปแบบสภาทั่วไป

(๓) วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง

กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการเมือง ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งดำเนินการให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ในส่วนอื่น ๆ ของสภาพัฒนาการเมืองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๔) สำนักงานสภาพัฒนาการเมือง

กำหนดให้สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของสภาพัฒนาการเมือง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน โดยมีเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบที่ออกโดยสภาพัฒนาการเมือง นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานของสภาพัฒนาการเมืองเพื่อให้ความคุ้มค่าต้องงบประมาณและมีประสิทธิผลของการพัฒนาการเมือง จึงได้กำหนดให้สภาพัฒนาการเมืองแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสภาพัฒนาการเมือง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของสภาพัฒนาการเมืองและของเลขาธิการทุกปี รวมทั้งจัดทำรายงานประเมินผลงานเสนอต่อประธานสภาเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย

(๕) กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ โดยกำหนดให้เงินและทรัพย์สินที่ส่งเข้ากองทุน ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

(๖) บทเฉพาะกาล

กำหนดให้มีสภาพัฒนาการเมืองในวาระเริ่มแรกเพื่อดำเนินการออกระเบียบที่จำเป็นและดำเนินการให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองและเลขาธิการภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยสภาพัฒนาการเมืองนี้ประกอบด้วยรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน ผู้แทนองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนหกคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน ตามที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

